

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U101038

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-12-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малик Роман Георгійович

2. Malyk Roman Heorhiiovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 103

Назва наукової спеціальності: Науки про Землю*

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 08-12-2022

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Географія)

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 35.051.080

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, м. Львів, Львівська обл., 79000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 39.19.27, 39.19.31, 68.05

Тема дисертації:

1. Ґрунти бeлігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника

2. Belligerative landscape complex soils of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum

Реферат:

1. Ґрунти бeлігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника представлені унікальними природно-антропогенними та антропогенними утвореннями, зокрема урборендзинами і конструктороземами. Враховуючи унікальність ґрунтів бeлігеративних комплексів, складність і доступність проведення їх досліджень, які зумовлені відсутністю систематизованих й узагальнених діагностичних ознак, багатовекторність формування морфогенетичних властивостей та значущість антропогенних змін у них, а також проблеми збереження і оптимального використання цих ґрунтів маємо підстави стверджувати, що вони на сьогодні вивчені не достатньо. Власне тому одержані нами результати вивчення особливостей генези, розвитку деградаційних процесів та формування морфогенетичних властивостей досліджуваних ґрунтів на різних стадіях їхньої трансформації від природних до природно-антропогенних й антропогенних є надзвичайно актуальними. Відтак основною метою дисертаційної роботи є вивчення генези, умов формування та використання й охорони ґрунтів у різних за

функціональним призначенням частинах белігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника шляхом пізнання їхніх морфогенетичних та мікроморфологічних особливостей, а також фізико-хімічних і хімічних властивостей. Наукова новизна отриманих результатів: У дисертації вперше: - досліджено і охарактеризовано особливості генези урборендзин та конструктороземів белігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника; - досліджено макро- і мікроморфологічні особливості формування та будови генетичного профілю урборендзин та конструктороземів; - виявлено особливості фракційно-групового складу гумусу у досліджуваних урборендзинах та конструктороземах; - розроблено і впроваджено новий унікальний спеціалізований геотур про ґрунти белігеративного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника. доповнено і уточнено: - хронологічну періодизацію ґрунтово-географічних досліджень ґрунтів белігеративних ландшафтних комплексів; - теоретичні засади дослідження особливостей генези та умов поширення і функціонування азональних типів ґрунтів – урборендзин та конструктороземів у межах белігеративного ландшафтного комплексу через застосування порівняльно-географічного та палеопедологічного підходів. - методологічні положення дослідження особливостей генези та морфогенетичних властивостей урборендзин і конструктороземів у природно-антропогенних та антропогенних умовах белігеративного ландшафтного комплексу; Упродовж комплексних ґрунтово-екологічних досліджень закладено 5 ключових ділянок. З них 4 ділянки розміщені у межах белігеративного ландшафтного комплексу на різних оборонних спорудах, які відрізняються функціональним призначенням та періодом утворення і 1 ділянка у межах прилягаючого агроландшафту з подібними чинниками ґрунтоутворення. Діагностовані нами ґрунти белігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника представлені антропогенними та природно-антропогенними ґрунтами з різним ступенем трансформації. Антропогенні ґрунти представлені конструктороземами. Природно-антропогенні ґрунти представлені сучасними та похованими урборендзинами. Урборендзини белігеративного ландшафтного комплексу – це азональні біолітогенні полігенетичні ґрунти з ускладненим філогенезом через тривалий антропогенний вплив на них. Ґрунтовий покрив белігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника строкатий не суцільний. Урборендзини розповсюджені локально і приурочені до штучної тераси верхньої частини «Денної Вежі», фрагментів фундаментів та кам'яних підлог оборонних споруд, а також центральних частин оборонних валів. Конструктороземи поширені у межах всіх типів фортифікаційних споруд, іноді повністю формують захисні споруди, часто приурочені до локальних схилів ділянок, або сформовані як оборонні вали. Загалом ґрунти белігеративного комплексу відзначаються складною генезою внаслідок неодноразового тривалого антропогенного впливу (насіпання, перемішування) та специфіки функціонування оборонних споруд. Результатами проведеного дослідження є встановлені особливості генези, специфічність умов ґрунтоутворення, використання й охорони природно-антропогенних і антропогенних ґрунтів, зокрема урборендзин та конструктороземів у різних за функціональним призначенням частинах белігеративного ландшафтного комплексу Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника, а також детальне вивчення їхніх макро- та мікроморфологічних, фізико-хімічних і хімічних властивостей.

2. The beligerative landscape complex soils of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum are represented by unique naturally anthropogenic and anthropogenic formations, in particular, urborendzyns and construction soils. Taking into account the uniqueness of beligerative complexes soils, complexity and accessibility of its research due to the lack of systematized and generalized diagnostic features, multi-vector nature of the morphogenetic properties formation and significance of its anthropogenic changes, as well as problems of preservation and optimal use of these soils, we have reasons to state that today they are not studied properly. Hence, the results obtained by us on study of the features of genesis, development of degradation processes and morphogenetic properties formation of the investigated soils at various stages of their transformation from natural to naturally anthropogenic or anthropogenic ones are extremely relevant. Therefore, the main goal of this thesis is to study genesis, conditions of formation, use and protection of the soils within various parts of the beligerative

landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum with different functional purposes by learning its morphogenetic, micromorphological, physico-chemical and chemical properties. The scientific novelty of the obtained results in thesis is as follows – for the first time ever: – the genesis features of urborendzyny and construction soils of the beligerative landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum were investigated and described; – the macro- and micromorphological features of the formation and structure of the genetic profile of urborendzyny and construction soils were investigated; – the peculiarities of the fractional group composition of humus in the investigated urborendzyny and construction soils were revealed; – a new unique specialized geotour on beligerative landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum was developed and implemented. updated and specified: – chronological arrangement of soil and geographic studies of the beligerative landscape complexes soils – theoretical foundations of genesis peculiarities study and conditions of azonic types of soils (urborendzyny and construction soils) distribution and functioning within the boundaries of the beligerative landscape complex through the use of comparative geographical and paleopedological approaches. – methodological provisions for genesis peculiarities study and morphogenetic properties of urborendzyny and construction soils in naturally anthropogenic and anthropogenic conditions of beligerative landscape complex; According to the classification by G.I. Denisyk, the beligerative landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum is a long-lasting self-regulating military beligerative landscape complex of the slope type located in the supra canyon part of the Smotrych River valley. The peculiarity of this beligerative complex is that it is situated on a small territory ($\approx$ 4.5 hectares). For complex soil and ecological studies, 5 key sites have been laid out, 4 sites within the boundaries of the beligerative complex on various defensive structures, which differ in their functional purpose and period of formation, and 1 site within the adjacent agro landscape with similar soil-forming factors. The ground cover of beligerative landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum is variegated and not continuous. Urborendzyny are distributed fragmentarily and adjacent to the artificial terrace of the "Daylight Tower" upper part, fragments of basements and stone floors of defensive structures as well as central sections of defensive ramparts. Construction soils are diffused throughout all types of fortifications. Sometimes they completely form defensive structures. Very often they stay adjacent to local sloping areas or are formed as defensive ramparts. In general, the beligerative complex soils are marked by a branchy genesis as a result of repeated long-term anthropogenic influence (piling up and interfusion). The results of conducted research established the peculiarities of genesis, conditions of soil formation, use and protection of naturally anthropogenic and anthropogenic soils, especially urborendzyny and construction soils, within various parts of the beligerative landscape complex of the Kamyanets-Podilskyi State Historical Reserve Museum with different functional purposes as well as organised meticulous study of its macromorphological, micromorphological, physico-chemical and chemical properties.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирильчук Андрій Андрійович

2. Kyrylchuk Andriy Andriiovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаськевич Оксана Володимирівна

2. Haskevych Oksana Volodymyrivna

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гарбар Владислав Васильович

2. Harbar Vladyslav Vasyilovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ямелинець Тарас Степанович

2. Yamelynets Taras Stepanovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Папіш Ігор Ярославович

2. Papish Ihor Yaroslavovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Позняк Степан Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Позняк Степан Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.